SOK-yhtymä

Tilinpäätöstiedote 1.1.–31.12.2017

Hallituksen toimintakertomus

Toimintaympäristön kehitys

Suomen bruttokansantuote saavutti 1,9 prosentin kasvun vuonna 2016 ja kasvu jatkui voimakkaana myös vuonna 2017. S-Pankki ennustaa koko vuoden kasvuksi 3,2 prosenttia. Matalana pysynyt korkotaso, maltillinen kuluttajahintojen nousu sekä pienentynyt työttömyys ovat tukeneet yksityistä kulutusta, mutta varsinaisina kasvun vetureina toimivat vienti ja teollisuuden investoinnit, joiden molempien ennustetaan kasvavan yli kahdeksan prosenttia edellisvuodesta.

Yksityisen kulutuksen kehityksellä on keskeinen merkitys S-ryhmän myynnin kehitykselle. Kuluttajien vahva luottamus talouteen sekä positiivinen talouskehitys ovat ylläpitäneet kotitalouksien kulutusta ja aikaansaaneet 2,2 prosentin kasvun edellisvuodesta. Osana yleistä talouskasvua myös vähittäiskauppa kasvoi 2,2 prosenttia edellisvuodesta.

Vuosi 2017 on ollut maailmanlaajuisen kasvun vuosi ja koko maailman bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan 3,5 prosenttia. Vientiä onkin tukenut vientimaiden voimistunut talouskasvu. Suurimmista vientimaista euroalueen kuluvan vuoden talouskasvu on ollut parasta sitten vuoden 2007 ja ennustettu koko vuoden 2017 kasvu on 2,2 prosenttia. Myös Yhdysvaltojen bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan 2,2 prosenttia. Venäjän talous on länsimaiden talouspakotteiden rajoittamana kehittynyt hieman hitaammin ja sen ennustetaan kasvavan 1,7 prosenttia. Venäjän vientiä ja talouskasvua ovat tukeneet öljyn ja muiden raaka-aineiden nousseet maailmanmarkkinahinnat.

Voimistunut talouskasvu on lisännyt verotuloja ja näkyy julkisen talouden alijäämän supistumisena. Olemassa olevia julkisen talouden rakenteellisia ongelmia tämä ei kuitenkaan poista.

S-ryhmän kehitys 1.1.–31.12.2017

S-ryhmän muodostavat osuuskaupat ja SOK tytäryhtiöineen. S-ryhmän veroton vähittäismyynti vuonna 2017 oli 11 273 miljoonaa euroa, jossa on 2,3 prosenttia kasvua edelliseen vuoteen verrattuna.

S-ryhmän veroton vähittäismyynti liiketoiminta-alueittain	**Milj. €**	**+/- % ed.v.**
Prisma*	3 490	+1,1
S-market	3 358	+1,3
Sale ja Alepa	1 018	+4,1
Muu marketkauppa	4	-7,3
Marketkauppa yhteensä*	7 870	+1,5
Rautakauppa	177	-11,3
Liikennemyymälä- ja polttonestekauppa	1 633	+5,8
Tavaratalo- ja erikoisliikekauppa	310	+3,2
Matkailu- ja ravitsemiskauppa*	811	+2,2
Auto- ja autotarvikekauppa	379	+11,7
Maatalouskauppa	75	+2,6
Muut	19	+1,2
S-ryhmä yhteensä*	**11 273**	**+2,3**

* Sisältää lähialueiden (Baltia ja Pietari) vähittäismyynnin.

S-ryhmässä oli vuoden lopussa 1 631 toimipaikkaa, kun niitä oli 1 633 edellisen vuoden vastaavana ajankohtana.

Alueosuuskauppojen lukumäärä 31.12.2017 oli 20 ja paikallisosuuskauppojen seitsemän.

Bonusjärjestelmään kuuluviin osuuskauppoihin liittyi vuoden 2017 aikana 109 584 uutta jäsentä. Asiakasomistajien kokonaisjäsenmäärä oli joulukuun lopussa 2 355 963. Bonusta asiakasomistajille maksettiin yhteensä 334 miljoonaa euroa. Pääsyynä edellisvuotta pienempään bonussummaan on tupakkalain muutos, jonka seurauksena tupakkatuotteista ei enää vuonna 2017 ole maksettu bonusta.

S-ryhmän investoinnit olivat 492 miljoonaa euroa, kun ne vuotta aikaisemmin olivat 510 miljoonaa euroa.

S-ryhmän yhteenlaskettu konsolidoimaton tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 296 miljoonaa euroa voitollinen, kun tulos edellisenä vuonna oli 292 miljoonaa euroa. Osuuskauppojen yhteenlaskettu tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 291 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli 269 miljoonaa euroa. SOK-yhtymän tulos ennen veroja (IFRS) oli 5,0 miljoonaa euroa voitollinen, kun se edellisenä vuonna oli 22,8 miljoonaa euroa.

S-ryhmän ja Stockmannin sopima Stockmann Herkun Suomen liiketoiminnan siirtyminen S-ryhmän osuuskaupoille sai Kilpailu- ja kuluttajaviraston hyväksynnän ja kauppa toteutui joulukuussa. SOK-yhtymälle siirtyivät Herkun ketjutoiminnot ja Stockmann Meals -ruokien valmistus. Herkun myymälätoiminnot pääkaupunkiseudulla, Turussa ja Tampereella siirtyivät HOK-Elannolle, Turun Osuuskaupalle ja Pirkanmaan Osuuskaupalle.

Taloudellinen kehitys

SOK:n toiminta

SOK on SOK-yhtymän emoyhteisö. SOK:n tehtävänä on sääntöjensä mukaan S-ryhmän keskusliikkeenä edistää ja kehittää osuuskauppojen ja muiden S-ryhmään kuuluvien yhteisöjen toimintaa, ohjata ja valvoa ryhmän kokonaisvoimavarojen tehokasta käyttöä sekä valvoa S-ryhmän ja sen eri osien toimintaa ja etuja.

SOK vastaa S-ryhmän strategisesta ohjauksesta. Sen tehtävät muodostuvat ketjuohjaus-, asiakasomistaja- ja markkinointipalvelujen sekä muiden ryhmä- ja konsernipalvelujen tuottamisesta S-ryhmän yrityksille sekä näihin palveluihin ja muuhun S-ryhmän toimintaan liittyvästä kehittämistoiminnasta. S-ryhmän liiketoiminnan kannalta keskeisiä palveluita ovat lisäksi hankinta- ja valikoimapalvelut.

Liiketoimintaa harjoittavien tytäryhtiöidensä kautta SOK monipuolistaa asiakasomistajille suunnattua palvelutarjontaa S-ryhmässä. Lisäksi SOK harjoittaa tytäryhtiöidensä kautta market- sekä matkailu- ja ravitsemiskauppaa Baltian alueella ja Pietarissa.

SOK-yhtymän taloudellinen kehitys 1.1.–31.12.2017

SOK-yhtymän liikevaihto 1.1.–31.12.2017 oli 7 063,6 miljoonaa euroa, jossa on 0,5 prosenttia vähennystä edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

SOK-yhtymän liikevoitto oli 5,9 miljoonaa euroa (27,0 milj. €). Edellisvuotta heikomman tuloksen merkittävimmät syyt ovat Latvian ja Liettuan marketkauppa-liiketoimintojen alasajoon ja Pietarin marketkaupan myymäläverkoston kehittämiseen liittyvät kertaluonteiset kulut sekä edellisvuotta heikompi pankkitoiminnan tulos. Ulkomaisen liiketoiminnan osuus liikevaihdosta oli 5,8 prosenttia (6,3 %) eli 410,2 miljoonaa euroa.

SOK-yhtymän taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavat seuraavat tunnusluvut.

SOK-yhtymä	**31.12.2017**	**31.12.2016**	**31.12.2015**
Liikevaihto, milj. €	7 063,6	7 074,0	7 038,4
Liikevoitto, milj. €	5,9	27,0	11,1
Liikevoitto, %	0,1	0,4	0,2
Oman pääoman tuotto, %	0,3	1,8	0,1
Omavaraisuusaste, %	36,5	37,0	37,0

SOK-yhtymän operatiivinen tulos

Operatiivisella tuloksella seurataan operatiivisen liiketoiminnan tulosta rahoituserien jälkeen ilman kertaluonteisia eriä ja IFRS-eriä. Operatiivisen tuloksen positiivinen kehitys johtuu Marketkaupan sekä Matkailu- ja ravitsemiskaupan liiketoiminnan tuloksen vahvistumisesta ja yleisestä toiminnan tehostamisesta.

SOK-yhtymä	**31.12.2017**	**31.12.2016**	**31.12.2015**
Operatiivinen tulos, milj. €	41,5	28,8	16,9

SOK-yhtymän operatiivinen liikevaihto ja liiketulos liiketoiminta-alueittain (segmenteittäin)

SOK-yhtymän operatiivinen liikevaihto ja liiketulos on jaettu operatiivisen seurannan mukaisiin kauppatoiminnan liiketoiminta-alueisiin. Lisäksi operatiivisesti seurataan pankkitoiminnan liiketulosta.

	Liike-vaihto Milj. €	**+/- % ed. v.**	**Opera-tiivinen liiketulos M€**	**Muutos M€**
Marketkauppa	355,9	-10,3	-25,5	+0,8
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	269,7	+5,7	+30,9	+6,8
Hankinta- ja palvelutoiminta	6 461,2	+0,5	+6,9	+3,8
Kiinteistöliiketoiminta	82,0	-0,6	+15,1	-2,1
Pankkitoiminnan tulos			+6,6	-1,6
Sisäiset eliminoinnit ja muut	-109,0	+17,8	+0,8	+0,4
SOK-yhtymä yhteensä	**7 059,7**	**-0,1**	**+34,7**	**+8,1**

Rahoitus

SOK-yhtymän rahoitustilanne on pysynyt hyvänä tilikauden ajan. SOK-yhtymän korolliset nettovelat olivat vuoden lopussa 74,6 miljoonaa euroa (36,6 milj. €) ja velkaantumisaste (gearing) 11,8 prosenttia (5,7 %). SOK-yhtymän omavaraisuusaste oli 36,5 prosenttia (37,0 %).

SOK-yhtymällä oli vuoden lopussa likvidejä varoja 120,6 miljoonaa euroa (150,4 milj. €). Lisäksi konsernilla oli käyttämättömänä 100,0 miljoonan euron (60,0 milj. €) määräiset pitkäaikaiset sitovat luottolimiitit sekä 57,0 miljoonan euron (57,0 milj. €) määräiset tililimiitit.

Investoinnit ja realisoinnit

SOK-yhtymän pysyvien vastaavien hankinnat eli investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 57,9 miljoonaa euroa (93,1 milj. €). Merkittävät investoinnit liittyivät tietojärjestelmiin, logistiikka- ja terminaalikiinteistöihin sekä kotimaan matkailu- ja ravitsemiskaupan yksiköihin.

Pysyvien vastaavien realisoinnit katsauskaudella olivat 3,5 miljoonaa euroa (33,9 milj. €).

Henkilöstö

Tilikauden aikana SOK-yhtymän kokoaikaiseksi muutettu keskimääräinen henkilömäärä (aktiiviset työsuhteet) oli 5 411 (2016: 5 849, 2015: 7 778).

SOK-yhtymän aktiivisessa työsuhteessa oleva henkilömäärä oli vuoden 2017 lopussa 6 095, josta SOK:n henkilöstöä oli 1 388 (23 %) ja tytäryhtiöiden 4 707 henkilöä (77 %). Henkilöstöstä työskenteli ulkomailla yhteensä 2 408 henkilöä (40 %).

Henkilömäärä väheni edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna 627 henkilöllä (9 %). Vähenemisen syynä ovat Latvian ja Liettuan maayhtiöiden toimintojen lopettaminen. Kuluvan vuoden aikana kotimaan henkilöstömäärä on sen sijaan kasvanut jonkin verran.

Vastuullisuus

Vastuullisuus koskee S-ryhmässä kaikkia liiketoiminta-alueita ja vastuullisuutta johdetaan ryhmätasoisesti yhdessä liiketoiminta-johdon kanssa. S-ryhmä-tasoisesta vastuullisuuden strategisesta kehittämisestä, ohjauksesta ja raportoinnista vastaa SOK Vastuullisuus -yksikkö.

Lisää S-ryhmän vastuullisuustyöstä, sen tuloksista ja tavoitteista kerrotaan maaliskuussa 2018 julkaistavassa vuosi- ja vastuullisuuskatsauksesta, jonka voi lukea osoitteessa s-ryhma.fi.

Liiketoiminta-alueiden kehitys

Marketkauppa

SOK Liiketoiminta Oy harjoittaa marketkauppaa Pietarissa ja Virossa tytäryhtiöidensä kautta. Tilikauden päättyessä Pietarissa on toiminnassa 16 Prismaa. Virossa on viisi Prisma-yksikköä Tallinnassa sekä kaksi yksikköä Tartossa ja yksi Narvassa. Tilikauden aikana päätettiin luopua Latvian ja Liettuan liiketoiminnasta ja toiminta lopetettiin näissä maissa toukokuun lopussa.

Marketkaupan liikevaihto oli 355,9 miljoonaa euroa. Liikevaihto laski edelliseen vuoteen verrattuna 10,3 prosenttia, mikä johtui pääosin Latvian ja Liettuan liiketoiminnan lopetuksesta. Marketkaupan liiketulos oli edellisvuoden tasolla ja investoinnit olivat 1,5 miljoonaa euroa, joista valtaosa oli kaluston korvausinvestointeja. Tilikauden 2017 tulokseen sisältyy Latvian ja Liettuan liiketoimintojen lopettamisesta aiheutuneita kustannuksia.

Matkailu- ja ravitsemiskauppa

SOK-yhtymässä matkailu- ja ravitsemiskauppaa vuonna 2017 harjoittivat Suomessa toimiva Sokotel Oy, Virossa toimiva AS Sokotel sekä Venäjällä toimiva OOO Sokotel.

Matkailun globaalin kasvun ohella talouskehitys oli suotuisa SOK matkailu- ja ravitsemiskaupan maissa, mistä johtuen matkailumarkkina kasvoi vahvasti vuonna 2017. Myös ravitsemiskaupan kasvu oli hyvällä tasolla positiivisen taloudellisen tilanteen tukemana ja Suomi 100 v. -juhlallisuuksista johtuen.

SOK Hotelliliiketoiminnan liikevaihto oli yhteensä 269,7 miljoonaa euroa ja kasvoi 5,7 prosenttia edellisvuodesta. Liiketulos oli 31,2 miljoonaa euroa, jossa kehitystä edelliseen vuoteen oli 28,9 prosenttia.

Sokotel Oy:n liikevaihto vuonna 2017 oli 219,8 miljoonaa euroa, joka kasvoi edellisestä vuodesta 4,2 prosenttia. Sokotel Oy:n liiketulos parani selvästi edellisestä vuodesta pääosin hyvän majoituskaupan liikevaihtokehityksen ja kuluhallinnan ansiosta.

Tallinnassa matkailu- ja ravitsemiskauppaa harjoittavan AS Sokotelin liikevaihto oli 19,4 miljoonaa euroa kasvaen 4,7 prosenttia edellisvuodesta. AS Sokotelin liiketulos parani hieman edellisestä vuodesta. Kustannuskehitys on Virossa edelleen voimakasta.

Pietarissa matkailu- ja ravitsemiskauppaa harjoittavan OOO Sokotelin liikevaihto oli 30,5 miljoonaa euroa, joka kasvoi edellisestävuodesta 19,0 prosenttia. Paikallisessa valuutassa liikevaihto kasvoi 7,4 prosenttia. OOO Sokotelin liiketulos oli edellistä vuotta merkittävästi parempi.

Matkailu- ja ravitsemiskaupan investoinnit olivat vuonna 2017 yhteensä 8,7 miljoonaa euroa. Näistä Suomeen tehtiin 8,5 miljoonaa euroa. Investoinnit koostuivat pääosin hotelliyksiköiden uudistuksista.

Hankinta- ja palvelutoiminta

Hankinta- ja palvelutoiminta koostuu SOK:n hankintatoiminnan tuottamista päivittäis- ja käyttötavaroiden hankintapalveluista, Inex Partners Oy:n tuottamista logistiikkapalveluista, Meira Nova Oy:n hotelli-, ravintola- ja catering-alan hankinta- ja logistiikkapalveluista sekä SOK-yhtymän pääosin S-ryhmän yksiköille tuottamista muista palveluista. S-ryhmän yksiköille tuotetuista muista palveluista syntyvä liikevaihto koostuu muun muassa ketjumaksuista sekä hallintopalvelutuotoista.

Hankinta- ja palvelutoiminnan liikevaihto oli 6 461,2 miljoonaa euroa. Liikevaihto pysyi edellisvuoden tasolla. Hankinta- ja palvelutoiminnan liiketulos oli 6,9 miljoonaa euroa, mikä on edellisvuotta parempi.

Hankinta- ja palvelutoiminnan vuoden 2017 investoinnit olivat yhteensä 32,8 miljoonaa euroa. Investoinnit koostuivat pääosin tietojärjestelmähankinnoista.

Kiinteistöliiketoiminta

Kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto koostuu SOK-yhtymän kiinteistöomistuksien vuokra- ja kiinteistöpalvelutuotoista. Liikevaihto oli 82,0 miljoonaa euroa jääden hieman edellistä vuotta pienemmäksi. Kiinteistöliiketoiminnan liiketulos oli voitollinen.

Kiinteistöliiketoiminnan vuoden 2017 investoinnit, 14,8 miljoonaa euroa, olivat pääosin logistiikka- ja terminaalikiinteistöihin liittyviä investointeja.

Osakkuus- ja yhteisyritysten kehitys

SOK-yhtymän liiketoimintaa harjoittavista osakkuusyrityksistä merkittävin on pankkitoimintaa harjoittava S-Pankki Oy.

S-Pankin taseen kasvu jatkui vahvana. Talletuskanta kasvoi edellisvuoden lopusta 10,1 prosenttia ja oli vuoden lopussa 5 005,8 miljoonaa euroa (4 547,0 milj. €). Antolainaus vastaavasti kasvoi 6,7 prosenttia päätyen vuoden lopussa 3 724,9 miljoonaan euroon (3 492,2 milj. €). S-Pankki-konsernin vakavaraisuus oli 16,7 prosenttia (14,8 %). S-Pankki-konsernin liiketulos oli vuoden lopussa 16,0 miljoonaa euroa (22,3 milj. €). Vertailukelpoinen liiketulos kasvoi 7,2 miljoonaa euroa, kun huomioidaan edellisen vuoden nettotuottoihin sisältynyt Visa Europe Ltd:n osakkeista saatu myyntivoitto. SOK-yhtymän omistusosuutta (37,5 %) vastaava IFRS-oikaistu osuus tilikauden tuloksesta oli 6,6 miljoonaa euroa.

Hankintayhtiö North European Oil Trade -konsernin liikevaihto oli noin 4 968 miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 9,4 prosenttia johtuen öljyn maailmanmarkkinahinnan noususta. Konsernin harjoittaman liiketoiminnan volyymi on pysynyt edellisen vuoden tasolla. North European Oil Trade -konsernin koko tilikauden 2017 alustava tulos on 1,0 miljoonaa euroa. SOK:n omistusosuus North European Oil Trade Oy:stä on 50,77 prosenttia. Osakassopimukseen perustuvan yhteisen määräysvallan johdosta yhtiö käsitellään yhteisyrityksenä pääomaosuusmenetelmällä.

S-Pankin ja North European Oil Trade Oy:n lisäksi muita SOK-yhtymän osakkuus- ja yhteisyrityksiä ovat muun muassa Pietarin ja Baltian Prismoihin sijoittava kiinteistörahastoyhtiö Russian and Baltics Retail Properties Ky, pakasteiden hankinta- ja logistiikkapalveluja tuottava SOK:n tytäryhtiön Inex Partners Oy:n osakkuusyhtiö Finnfrost Oy, Raisiossa sijaitseva Kauppakeskus Mylly Oy sekä yhteispohjoismainen hankintayhteenliittymä Coop Trading A/S.

Kaikkien osakkuus- ja yhteisyritysten yhteenlaskettu tulosvaikutus SOK-yhtymälle oli 11,7 miljoonaa euroa (11,8 milj. €).

Konsernirakenteen muutokset

As Prisma Latvija ja SOK Autokauppa Oy fuusioituivat SOK Liiketoiminta Oy:öön ja RB-Int Oy fuusioitui SOK Takaus Oy:öön. Tilikaudella perustettiin myös uusi konserniyhtiö S-Herkkukeittiö Oy.

Lisäksi SOK osti osuuskaupoilta näiden omistamat S-Verkkopalvelut Oy:n osakkeet. Kaupan jälkeen SOK omistaa yhtiön kaikki osakkeet.

Hallinto ja tulevaisuuden näkymät

Hallinto ja hallinnossa tapahtuneet muutokset

SOK:n hallituksen puheenjohtajana vuonna 2017 on toiminut SOK:n pääjohtaja Taavi Heikkilä. Pääjohtajan lisäksi hallituksen muina jäseninä ovat vuonna 2017 toimineet toimitusjohtaja Heikki Hämäläinen, toimitusjohtaja Tapio Kankaanpää, toimitusjohtaja Hannu Krook, toimitusjohtaja Matti Niemi, toimitusjohtaja Timo Mäki-Ullakko ja uutena jäsenenä toimitusjohtaja Olli Vormisto. Hallituksen varapuheenjohtajana toimii Matti Niemi.

SOK:n hallintoneuvostoon valittiin huhtikuussa 2017 uudelleen puheenjohtajaksi teologian tohtori Matti Pikkarainen ja uudeksi varapuheenjohtajaksi asianajaja Timo Santavuo ja uudelleen toiseksi varapuheenjohtajaksi toimitusjohtaja Antti Määttä. Puheenjohtajistosta ja hallintoneuvostosta pois jäi Maija-Liisa Lindqvist.

Tilintarkastajana on tilikaudella 2017 toiminut KHT tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Jukka Rajala.

SOK:n hallintoneuvosto on nimittänyt SOK:n hallitukseen 1.1.2018 alkavaksi vuoden toimikaudeksi toimitusjohtaja Hannu Krookin (varapuheenjohtaja), toimitusjohtaja Heikki Hämäläisen, toimitusjohtaja Juha Kivelän, toimitusjohtaja Veli-Matti Liimataisen, toimitusjohtaja Timo Mäki-Ullakon ja toimitusjohtaja Olli Vormiston. Hallituksen puheenjohtajana toimii SOK:n pääjohtaja Taavi Heikkilä.

SOK:n pääjohtajan apuna SOK-yhtymän ja S-ryhmän johtamisessa on SOK:n konsernijohtoryhmä. Konsernijohtoryhmään ovat vuoden 2017 aikana kuuluneet S-ryhmän liiketoimintojen ketjuohjauksesta, hankinnasta ja logistiikasta vastaava kenttäjohtaja, pääjohtajan sijainen Arttu Laine, taloudesta ja hallinnosta vastaava johtaja, CFO Jari Annala, henkilöstötoiminnoista vastaava johtaja Susa Nikula, strategiatoiminnoista vastaava johtaja Sebastian Nyström, SOK:n liiketoiminnoista vastaava johtaja Jorma Vehviläinen ja asiakkuudesta, viestinnästä ja digitaalisista palveluista vastaava johtaja Veli-Pekka Ääri. Konsernijohtoryhmän sihteerinä on toiminut lakiasiainjohtaja Seppo Kuitunen.

Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

S-ryhmällä on yhteiset riskienhallintaperiaatteet, joihin SOK-yhtymän riskienhallintapolitiikka pohjautuu. SOK:n hallitus on käsitellyt ja hyväksynyt riskienhallintapolitiikan, jossa kuvataan konsernin riskienhallinnan tarkoitus, tavoitteet, keskeiset toteutustavat ja vastuut. SOK-yhtymässä riskienhallintatyö on jatkuvaa ja sitä toteutetaan johtamisprosessin kaikissa osissa. Riskejä tarkastellaan kokonaisvaltaisesti huomioiden strategiset, taloudelliset, operatiiviset ja vahinkoriskit. Riskienhallinnan menettelytapojen avulla SOK ja sen tytäryhtiöt pyrkivät ennakoimaan ja hallitsemaan tavoitteidensa saavuttamiseen vaikuttavia riskitekijöitä sekä hyödyntämään riskeihin liittyviä mahdollisuuksia liiketoiminnan toteuttamisessa.

SOK:n konsernijohtoryhmä tarkastelee vuosittain S-ryhmän strategisia riskejä, ja SOK:n hallitus vahvistaa riskit. Merkittävimmät S-ryhmän lähiajan riskit ja epävarmuustekijät liittyvät päivittäistavarakaupan kannattavuuden ja kilpailukyvyn sekä käyttötavarakaupan tuloksellisuuden varmistamiseen kaupan alan muutoksessa. Digitalisaatio tuo toimialalle uusia mahdollisuuksia, joiden hyödyntämisessä keskeistä on oikea-aikaisuus ja oikea kohdentaminen. Toiminnan tehokkuutta kehitetään mm. uuden päivittäistavarakaupan logistiikkakeskuksen käyttöönotolla sekä isoilla tietojärjestelmähankkeilla. SOK tukee näitä hankkeita aktiivisella ja laaja-alaisella riskienhallinnalla. Sääntelyn muutoksiin liittyvien riskitekijöiden osalta SOK varautuu erityisesti EU:n uuden tietosuoja-asetuksen voimaantuloon. SOK-yhtymän oman liiketoiminnan keskeiset lähiajan riskit liittyvät toimintojen kannattavuuden kehittymiseen erityisesti Baltian maissa ja Venäjällä.

SOK-yhtymän rahoitus ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty SOK:n rahoitusyksikköön. Konsernilla on SOK:n hallituksen vahvistama talous- ja rahoituspolitiikka, jossa määritellään periaatteet rahoitusriskien hallinnalle ja sallitut enimmäismäärät rahoitusriskeille. Lisäksi rahoituksen eri osa-alueille on asetettu numeeriset tavoitteet, joiden avulla pyritään varmistamaan rahoituksen riittävyys, tasapainoisuus ja edullisuus kaikissa olosuhteissa. Rahoitusriskien hallintaa kuvataan tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

SOK-yhtymän liiketoimintaan liittyvät vastuullisuusriskit on tunnistettu ja analysoitu liiketoiminta-alueittain. Paras paikka elää -vastuullisuusohjelman rakentamisen yhteydessä on tunnistettu olennaiset vastuullisuusteemat ja niihin liittyvät riskit ja mahdollisuudet sekä niiden merkitys liiketoiminnalle. Riskejä tarkastellaan sääntelyn, fyysisen toimintaympäristön, kuluttajakäyttäytymisen muutosten ja maineriskien näkökulmasta. Merkittävimmät ihmisoikeusriskit ovat globaaleissa hankintaketjuissa tapahtuvat ihmisoikeusloukkaukset sekä mahdolliset puutteet eettisissä toimintavoissa ja läpinäkyvyydessä. Ympäristön kannalta merkittävimmät riskit liittyvät ilmastonmuutokseen ja sen vaikutuksiin sekä omassa toiminnassa että hankintaketjussa. Riskeihin vastataan S-ryhmän vastuullisuusohjelman tavoitteilla ja teoilla. S-ryhmän vastuullisuustyötä kuvataan tarkemmin S-ryhmän vuosi- ja vastuullisuuskatsauksessa, joka julkaistaan maaliskuussa 2018 osoitteessa s-ryhma.fi.

Alkaneen vuoden näkymät

Taloudellisen tilanteen kehitys kotimaassa ja lähialueilla on merkittävä tekijä SOK-yhtymän ja S-ryhmän toimintojen menestymiselle. S-Pankki ennustaa Suomen talouden kasvun jatkuvan ollen 2,8 prosenttia vuonna 2018 ja 2,4 prosenttia vuonna 2019. Teollisuuden investointien ja viennin ennustetaan edelleen jatkavan kasvun vetureina, joskin niiden kasvu hidastuu hieman vuodesta 2017. Sen sijaan yksityisen kulutuksen kasvussa ei näy heikkenemisen merkkejä. Työllisyyden kasvu ja palkankorotukset tukevat kotitalouksien ostovoimaa ja kulutusta inflaation pysyessä edelleen verraten maltillisena. Myös matalana pysyvä korkotaso tukee kotitalouksien hankintoja.

Myös euroalueelle ennustetaan yli kahden prosentin kasvua sekä vuodelle 2018 että 2019. Euroopan keskuspankin jatkama elvyttävä rahapolitiikka pitää korot matalana mikä edistää investointeja sekä kulutusta. Verraten matalana pysyvä inflaatio yhdessä palkkojen nousun kanssa edistävät kotitalouksien kulutuksen kasvua. Venäjän talouskasvun ennustetaan edelleen kasvavan hieman ollen 1,8 prosenttia vuosina 2018 ja 2019. Raakaöljyn hinnan vakautuminen tukee Venäjän taloutta ja vientiä. Kuluttajien ostovoima on positiivisista talousnäkemyksistä huolimatta heikentynyt Venäjällä ja alustavien arvioiden mukaan loppuvuonna myös Virossa. Veropohjan laajentuminen ja välillisten verojen korotukset ovat ensisijaisesti syynä tähän. Ostovoiman kehityksessä ei odoteta suuria muutoksia alkuvuoden 2018 aikana.

SOK-yhtymän liiketoiminnan tuloksen odotetaan kehittyvän positiivisesti kuluneesta vuodesta. Lisäksi kokonaistulosta tulevat parantamaan Latvian ja Liettuan marketkaupan lakkautus päättyneen vuoden aikana. Kotimaan matkailu- ja ravitsemiskaupan tulosta tulee vuonna 2018 rasittamaan päättynyttä vuotta suuremmat investoinnit verkoston kehittämiseen. Viron ja Pietarin marketkaupan haasteellisesta kilpailutilanteesta huolimatta tuloksen odotetaan paranevan verrattuna edelliseen vuoteen kilpailukyvyn kehittämisen ja tehostamisohjelmien myötä.

Päivittäistavaroiden logistiikkakeskuksen käyttöönotto Sipoossa jatkuu suunnitelmien mukaisesti toiminnan siirtyessä vaiheittain Espoon Kilon logistiikkakeskuksesta Sipoon logistiikkakeskukseen. Koko S-ryhmän osalta tuloksen odotetaan olevan edellisen vuoden kaltainen.

Hallituksen ehdotus SOK:n jakokelpoisen ylijäämän käyttämisestä

SOK:n jakokelpoinen ylijäämä on 573 205 365,70 euroa (tilikauden alijäämä -10 895 692,66 euroa). Hallitus esittää, että osuuspääoman korkoa maksetaan 16 557 372,59 euroa ja hallintoneuvoston käyttörahastoon siirretään 50 000,00 euroa.

SOK:n taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. SOK:n maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu ylijäämän jako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan SOK:n maksukykyä.

Helsingissä 8.2.2018

SUOMEN OSUUSKAUPPOJEN
KESKUSKUNTA

Hallitus

Konsernitilinpäätös

Konsernin tuloslaskelma, IFRS

Milj. €	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
Liikevaihto	7 063,6	7 074,0
Liiketoiminnan muut tuotot	1,6	1,5
Materiaalit ja palvelut	-6 362,7	-6 424,7
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	-235,6	-214,2
Poistot ja arvonalentumiset	-76,8	-61,9
Liiketoiminnan muut kulut	-394,0	-359,4
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista (+/-)	9,8	11,6
Liikevoitto (-tappio)	5,9	27,0
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	-2,9	-4,4
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista (+/-)	1,9	0,2
Tulos ennen veroja	5,0	22,8
Tuloverot (+/-)	-3,0	-11,2
Tilikauden tulos	**1,9**	**11,6**
Jakautuminen:		
Emoyhtiön omistajille	2,8	13,7
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	-0,9	-2,1
	1,9	11,6

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. €	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
Tilikauden tulos	1,9	11,6
Muut laajan tuloksen erät:		
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi		
Muuntoerot	-3,5	10,5
Kurssierot nettoinvestoinneiksi luokitelluista lainoista ulkomaisiin yksiköihin	-0,3	2,7
Rahavirran suojaukset	-3,3	3,5
Osakkuus- ja yhteisyritysten laajan tuloksen erät	-0,3	2,5
Erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteiseksi		
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot		-0,4
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-7,4	18,7
Tilikauden laaja tulos	**-5,4**	**30,3**
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:		
Emoyhtiön omistajille	-4,5	32,4
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	-0,9	-2,1
	-5,4	30,3

Konsernitase, IFRS

Milj. €	31.12.2017	31.12.2016
VARAT		
Pitkäaikaiset varat		
Aineelliset hyödykkeet	354,4	385,9
Sijoituskiinteistöt	29,1	37,7
Aineettomat hyödykkeet	70,4	67,2
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	181,8	177,5
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	102,4	98,9
Laskennalliset verosaamiset	27,0	27,2
Pitkäaikaiset varat yhteensä	**765,1**	**794,4**
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	192,6	182,9
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset	655,7	611,6
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	0,0	10,0
Rahavarat	120,5	150,4
Lyhytaikaiset varat yhteensä	**968,9**	**954,9**
Myytävänä olevien omaisuuserien varat	**12,8**	
Varat yhteensä	**1 746,8**	**1 749,3**
OMA PÄÄOMA JA VELAT		
Oma pääoma		
Osuuspääoma	172,0	174,3
Sidotut rahastot	21,4	24,6
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	4,5	
Kertyneet voittovarat	433,9	442,4
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	**631,7**	**641,3**
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	**2,0**	**5,2**
Oma pääoma yhteensä	**633,7**	**646,5**
Pitkäaikaiset velat		
Pitkäaikaiset korolliset velat	147,0	169,0
Pitkäaikaiset korottomat velat	34,5	27,9
Varaukset	7,1	13,5
Laskennalliset verovelat	13,5	14,7
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	**202,0**	**225,1**
Lyhytaikaiset velat		
Lyhytaikaiset korolliset velat	47,1	18,0
Lyhytaikaiset korottomat velat	123,9	112,4
Ostovelat	719,4	732,8
Varaukset	18,3	6,7
Tilikauden verovelka	2,3	7,8
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	**911,1**	**877,7**
Oma pääoma ja velat yhteensä	**1 746,8**	**1 749,3**

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

Milj. €	Liitetieto/Viite	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
LIIKETOIMINTA			
Jatkuvien ja lopetettujen toimintojen liiketulos		5,9	27,0
Oikaisut liiketulokseen	(A)	46,2	25,8
Käyttöpääoman muutos	(B)	-54,2	-56,1
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		**-2,0**	**-3,3**
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		2,9	-0,7
Muut rahoituskulut		-0,1	0,0
Muut rahoitustuotot		0,3	0,4
Saadut osingot liiketoiminnasta		0,1	0,1
Maksetut välittömät verot		-9,3	-4,6
Liiketoiminnan rahavirta		**-8,2**	**-8,2**
INVESTOINNIT			
Hankitut tytäryhtiöt vähennettynä hankintahetken rahavaroilla			-23,7
Tytäryritysten myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla			0,2
Investoinnit muihin osakkeisiin ja osuuksiin		-0,2	-9,6
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin		-29,1	-25,9
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-28,6	-34,0
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		3,5	33,7
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutos		14,0	0,7
Saadut osingot investoinneista		6,5	0,2
Investointien rahavirta		**-34,0**	**-58,3**
RAHOITUS			
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		0,0	
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		28,4	-0,2
Pitkäaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		-20,2	-10,0
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		10,0	-10,0
Maksetut korot		-1,2	-2,8
Saadut korot		4,3	4,5
Osuuspääoman lisäys		2,2	2,3
Lisäosuuspääoman lunastus			-12,8
Maksetut osuuspääoman korot		-10,3	-5,9
Muu oman pääoman muutos			0,0
Rahoituksen rahavirta		**13,3**	**-34,8**
Rahavarojen nettomuutos, lisäys / vähennys		**-28,9**	**-101,4**
Rahavarat tilikauden alussa		**150,4**	**249,4**
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		**-0,9**	**2,3**
Rahavarojen nettomuutos, lisäys / vähennys		**-28,9**	**-101,4**
Rahavarat tilikauden lopussa		**120,5**	**150,4**
Oikaisut liikevoittoon	(A)		
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot (-) ja tappiot (+)		0,9	-0,4
Poistot ja arvonalentumiset		76,8	61,9
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		-31,5	-35,6
		46,2	25,8
Käyttöpääoman muutos	(B)		
Liikesaamisten muutos		-47,0	-66,7
Vaihto-omaisuuden muutos		-9,7	-19,7
Korottomien velkojen muutos		2,5	30,3
		-54,2	-56,1

Lyhytaikaisten lainojen laina-aika on lyhyempi kuin 3 kuukautta.
Rahavirtalaskelma sisältää sekä jatkuvien, että lopetettujen toimintojen rahavirrat.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista, IFRS

Milj. €	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma								
	Osuuspääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut sidotut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarat	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	**Oma pääoma yhteensä**
Oma pääoma									
1.1.2016	172,0	1,1	18,5	0,0	-23,4	442,5	610,7	5,8	616,5
Kauden laaja tulos		5,1			14,1	13,7	32,9	-2,1	30,8
Osuuspääoman lisäys	2,3						2,3		2,3
Määräysvallattomien omistajien osuuden muutokset, jotka eivät johtaneet muutokseen määräysvallassa							0,0	1,5	1,5
Osuusmaksun korot						-5,6	-5,6		-5,6
Muut muutokset			0,0			1,0	1,0		1,0
31.12.2016	**174,3**	**6,1**	**18,5**	**0,0**	**-9,3**	**451,7**	**641,3**	**5,2**	**646,5**
Kauden laaja tulos		-3,2			-4,1	2,8	-4,5	-0,9	-5,4
Osuuspääoman lisäys	-2,3			4,4			2,2		2,2
Määräysvallattomien omistajien osuuden muutokset, jotka eivät johtaneet muutokseen määräysvallassa						2,3	2,3	-2,3	0,0
Osuusmaksun korot						-10,3	-10,3		-10,3
Muut muutokset			0,0			0,8	0,8		0,8
31.12.2017	**172,0**	**2,9**	**18,5**	**4,4**	**-13,4**	**447,3**	**631,7**	**2,0**	**633,7**

Tuloslaskelman ja taseen laatimisperiaatteet

Tämä tilinpäätöstiedote on laadittu IAS 34 Osavuosikatsaukset -standardin mukaisesti. Tilinpäätöstiedotteen laatimisessa on noudatettu samoja laatimisperiaatteita kuin vuoden 2016 tilinpäätöksessä, ja lisäksi tilikaudella 2017 voimaan tulleita IAS/IFRS -standardi- ja tulkintamuutoksia. Näillä standardi- ja tulkintamuutosten käyttöönotoilla ei ole ollut olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Kaikki tilinpäätöstaulukoiden luvut on pyöristetty, minkä vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

Tämä tilinpäätöstiedote on tilintarkastamaton.

Segmentti-informaatio 31.12.2017

SOK-yhtymä soveltaa segmenttiraportoinnissaan IFRS 8 -standardia. Ylimmän johdon raportointia varten SOK-yhtymän liiketoiminta on jaettu viiteen liiketoimintasegmenttiin. Segmenttijako perustuu toimialajakoon. Operatiivisen tuloksen laskennassa käytetään kotimaisen kirjanpitolain mukaisia arvostuksia. SOK-yhtymän operatiivisessa raportoinnissa varoja ei kohdisteta eikä raportoida käyttöpääomaa lukuunottamatta. Kiinteistöliiketoiminnan käyttöpääoma sisältyy Hankinta- ja palvelutoiminnan segmentin käyttöpääomaan.

Milj. €	Marketkauppa	Matkailu- ja ravitsemiskauppa	Hankinta- ja palvelu-toiminta	Kiinteistöliiketoiminta	Pankkitoiminta	Sisäiset eliminoinnit ja muut	Operatiivinen raportointi yhteensä
Liikevaihto	**355,9**	**269,7**	**6 461,2**	**82,0**		**-109,0**	**7 059,7**
Liiketulos	**-25,5**	**30,9**	**6,9**	**15,1**	**6,6**	**0,8**	**34,7**
Investoinnit	**1,6**	**8,7**	**32,8**	**14,8**		**0,0**	**57,9**
Realisoinnit	**0,1**	**0,0**	**3,4**	**0,0**		**0,0**	**3,5**
Käyttöpääoma	**0,7**	**3,5**	**24,9**	**0,0**		**-1,6**	**27,5**

Liikevaihdon täsmäytys	
Raportoitava operatiivisen laskennan liikevaihto	7 059,7
Konsernieliminoinnit	3,8
Jatkuvien toimintojen liikevaihto IFRS	7 063,6
Tuloksen täsmäytys	
Raportoitavien segmenttien liiketulos	34,7
SOK-yhtymässä liiketuloksen ulkopuolisia eriä:	
Rahoitustuotot ja -kulut (FAS)	6,8
Raportoitavien segmenttien operatiivinen tulos	41,5
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	-1,5
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut *	-14,4
Varauksien muutokset *	-11,1
Johdannaisten arvostusvoitot ja -tappiot	-0,5
Arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-9,8
IFRS oikaisut	0,8
Jatkuvien toimintojen tulos ennen veroja IFRS	**5,0**

* Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut sekä varaukset muodostuvat pääosin liiketoimintojen lopettamiseen lähialueilla liittyvistä kertaluonteisista eristä.

Konsernitason lisätiedot, ulkoiset tuotot	
Kotimaa	6 656,6
Ulkomaat	407,0
Liikevaihto yhteensä	7 063,6
Marketkauppa	355,7
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	273,5
Hankinta- ja palvelutoiminta	6 352,3
Kiinteistötoiminta	82,0
Liikevaihto yhteensä	7 063,6

Konsernitason lisätiedot, aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet	
Kotimaa	424,0
Ulkomaat	42,7
Aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet yhteensä	466,7

Segmentti-informaatio 31.12.2016

SOK-yhtymä soveltaa segmenttiraportoinnissaan IFRS 8 -standardia. Ylimmän johdon raportointia varten SOK-yhtymän liiketoiminta on jaettu viiteen liiketoimintasegmenttiin. Segmenttijako perustuu toimialajakoon. Operatiivisen tuloksen laskennassa käytetään kotimaisen kirjanpitolain mukaisia arvostuksia. SOK-yhtymän operatiivisessa raportoinnissa varoja ei kohdisteta eikä raportoida käyttöpääomaa lukuunottamatta. Kiinteistöliiketoiminnan käyttöpääoma sisältyy Hankinta- ja palvelutoiminnan segmentin käyttöpääomaan.

Milj. €	Marketkauppa	Matkailu- ja ravitsemiskauppa	Hankinta- ja palvelu-toiminta	Kiinteistöliiketoiminta	Pankkitoiminta	Sisäiset eliminoinnit ja muut	Operatiivinen raportointi yhteensä
Liikevaihto	**396,7**	**255,0**	**6 428,5**	**82,5**		**-92,6**	**7 070,2**
Liiketulos	**-26,3**	**24,1**	**3,1**	**17,2**	**8,2**	**0,3**	**26,6**
Investoinnit	**1,7**	**9,7**	**35,6**	**45,9**		**0,3**	**93,1**
Realisoinnit	**0,1**	**0,1**	**33,4**	**0,3**			**33,9**
Käyttöpääoma	**0,0**	**3,2**	**-22,8**	**0,0**		**-2,6**	**-22,2**

Liikevaihdon täsmäytys	
Raportoitava operatiivisen laskennan liikevaihto	7 070,2
Konsernieliminoinnit	3,8
Jatkuvien toimintojen liikevaihto IFRS	7 074,0
Tuloksen täsmäytys	
Raportoitavien segmenttien liiketulos	26,6
SOK-yhtymässä liiketuloksen ulkopuolisia eriä:	
Rahoitustuotot ja -kulut (FAS)	2,2
Raportoitavien segmenttien operatiivinen tulos	28,8
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	-0,2
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	0,4
Varauksien muutokset	-8,3
Johdannaisten arvostusvoitot ja -tappiot	0,8
Arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-0,8
IFRS oikaisut	2,1
Jatkuvien toimintojen tulos ennen veroja IFRS	**22,8**
Konsernitason lisätiedot, ulkoiset tuotot	
Kotimaa	6 632,1
Ulkomaat	441,9
Liikevaihto yhteensä	7 074,0
Marketkauppa	396,6
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	258,8
Hankinta- ja palvelutoiminta	6 336,1
Kiinteistötoiminta	82,5
Liikevaihto yhteensä	7 074,0
Konsernitason lisätiedot, aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet	
Kotimaa	425,8
Ulkomaat	65,0
Aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet yhteensä	490,8

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Milj. €	Aineelliset hyödykkeet	Sijoitus-kiinteistöt	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno			
Hankintameno 1.1.2017	678,6	98,6	184,2
Muuntoerot	-4,3		-0,2
Lisäykset	31,0	0,0	27,2
Vähennykset	-52,0	0,0	-31,3
Siirrot erien välillä	3,7	0,5	-4,2
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin	-12,3	-7,6	
Hankintameno 31.12.2017	**644,7**	**91,6**	**175,7**
Kertyneet poistot			
Kertyneet poistot 1.1.2017	-292,7	-60,9	-116,9
Muuntoerot	0,9		0,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	49,3	-0,2	28,9
Tilikauden poistot	-18,8	-3,9	-19,1
Arvonalentumiset	-33,5		1,6
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin	4,5	2,5	
Kertyneet poistot 31.12.2017	**-290,2**	**-62,5**	**-105,3**
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	**385,9**	**37,7**	**67,2**
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	**354,4**	**29,1**	**70,4**
Hankintameno			
Hankintameno 1.1.2016	581,3	90,7	181,4
Liiketoimintojen yhdistäminen	11,7		
Muuntoerot	28,2		0,5
Lisäykset	93,8	0,1	31,1
Vähennykset	-25,9	-6,0	-25,4
Siirrot erien välillä	-10,6	13,9	-3,3
Hankintameno 31.12.2016	**678,6**	**98,6**	**184,2**
Kertyneet poistot			
Kertyneet poistot 1.1.2016	-263,3	-55,8	-123,4
Liiketoimintojen yhdistäminen	-3,1		
Muuntoerot	-14,2		-0,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	28,7	-1,5	25,4
Tilikauden poistot	-40,4	-3,6	-18,5
Arvonalentumiset	-0,4		0,0
Kertyneet poistot 31.12.2016	**-292,7**	**-60,9**	**-116,9**
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	**318,0**	**34,8**	**57,9**
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	**385,9**	**37,7**	**67,2**

Lähipiiritapahtumat

Liiketoimet ja avoimet saldot osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten kanssa:

Milj. €	**31.12.2017**	**31.12.2016**
Myynnit	19,1	20,1
Ostot	369,8	355,4
Rahoitustuotot ja -kulut	1,5	1,6
Myyntisaatavat ja muut saamiset	1,9	0,7
Lainasaamiset	20,0	33,4
Ostovelat ja muut velat	9,2	61,4

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset, milj. €	**31.12.2017**	**31.12.2016**	**Muutos**
Annetut pantit ja vastuusitoumukset			
Pantit	0,1	0,1	0,0
Takaukset	2,5	3,8	-1,3
Yhteensä	**2,6**	**3,9**	**-1,3**
Muiden velasta annetut vakuudet			
Takaukset yhteisyritysten velasta	96,9	87,5	9,4
Takaukset osuuskauppojen velasta	7,4	7,4	0,0
Yhteensä	**104,3**	**94,9**	**9,4**
Muut muiden puolesta annetut vakuudet			
Takaukset yhteisyritysten vastuista	20,6	2,4	18,1
Muut vastuut			
Remburssivastuut	1,3	0,4	0,9
Takaisinostovastuut	30,5	31,4	-0,9
Merkintäsitoumukset		10,7	-10,7
Yhteensä	**30,5**	**42,1**	**-11,6**

Takaisinostovastuut koostuvat ostositoumuksesta ostaa Pietarin ja Baltian Prismoihin sijoittavan kiinteistörahaston kohteet rahaston jäljellä olevan vieraan pääoman määrästä. SOK:n omistusosuus kiinteistörahastoyhtiöstä on 20 prosenttia.
Merkintäsitoumus koostuu sitoumuksesta sijoittaa pääomapanoksia Pietarin ja Baltian Prismoihin sijoittavaan kiinteistärahastoon.

Muut vuokrasopimukset
Konserni vuokralle ottajana
Ei peruutettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:

Milj. €	**31.12.2017**	**31.12.2016**	**Muutos**
Yhden vuoden kuluessa	133,9	132,4	1,5
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	599,6	595,9	3,7
Yli viiden vuoden kuluttua	822,9	751,6	71,3
Yhteensä	**1 556,5**	**1 479,9**	**76,5**

Annetut takaukset koostuvat pääosin yhteisyritys North European Oil Trade Oy:n ja sen tytäryhtiö North European Oil Trade AB:n puolesta annetuista 67,4 miljoonan euron (39,4 milj. euroa 31.12.2016) velan ja muiden vastuiden takauksista sekä yhteisyritys Kauppakeskus Mylly Oy:n puolesta annetusta 50,0 miljoonan euron (50,0 milj. euroa 31.12.2016) velan takauksesta.

Lisäksi SOK oli antanut tukikirjeet SOK-Takaus Oy:n myöntämille takauksille, jotka ovat kokonaisuudessaan erääntyneet 31.12.2017 mennessä. Tukikirjeiden määrä 31.12.2017 oli 0 euroa (8,9 milj. euroa 31.12.2016).

Muut taloudelliset vastuut:
Konserni on velvollinen tarkistamaan kiinteistöinvestoinnista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Vastuun enimmäismäärä on 10,2 miljoonaa euroa (8,7 milj. euroa 31.12.2016).

Muut vastuusitoumukset:
Osakassopimuksen mukaiset sitoumukset vastata S-Voima Oy:n sitoumuksista ja rahoittaa sen toimintaa.

Osakkaat vastaavat ns. Mankala-periaatteen mukaisesti S-Voima Oy:n sitoumuksista. Tämän periaatteen mukaisesti SOK:n vastuu S-Voima Oy:n muuttuvista kustannuksista määräytyy osakkaan käyttämän energian mukaan. Vastuu yhtiön kiinteistä kustannuksista sisältäen myös mm. lainojen lyhennykset ja korot sekä poistot, puolestaan jakautuu osakkaan omistamien osakesarjojen suhteessa. Yhtiön A-sarjan osakkeet liittyvät markkinasähkön hankintaan, B- ja B1-sarjojen osakkeet tuulivoimalla tuotetun sähköenergian hankintaan ja C-sarjan osakkeet ydinvoimalla tuotetun sähköenergian hankintaan, johon S-ryhmä on sittemmin päättänyt olla osallistumatta.

Lisäksi SOK on sitoutunut myöntämään vieraanpääomanehtoista rahoitusta. SOK:n tilinpäätöshetkeen mennessä tehtyihin päätöksiin perustuva vastuu vieraanpääomanehtoisen rahoituksen jäljellä olevasta osuudesta on seuraava: S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy:lle osakaslainaa 50,0 miljoonaa euroa (50,0 milj. euroa 31.12.2016) ja pitkäaikaista lainaa 15,3 miljoonaa euroa (80,5 milj. euroa 31.12.2016) sekä North European Oil Trade Oy:lle ehdollista pääomalainaa 5,0 miljoonaa euroa (5,0 milj. euroa 31.12.2016).

Tunnusluvut

SOK-yhtymä:	31.12.2017	31.12.2016
Liikevaihto, milj. €	7 063,6	7 074,0
Liiketulos, milj. €	5,9	27,0
% liikevaihdosta	0,1	0,4
Tulos ennen veroja, milj. €	5,0	22,8
% liikevaihdosta	0,1	0,3
SOK-yhtymä:		
Omavaraisuusaste, %	36,5	37,0
Oman pääoman tuotto, %	0,3	1,8
Gearing, %	11,8	5,7

Tunnuslukujen laskentakaavat

Omavaraisuusaste, % = $\frac{\text{oma pääoma yhteensä}}{\text{taseen loppusumma - saadut ennakot}}$ x 100 %

Gearing, % = $\frac{\text{korolliset velat - rahavarat}}{\text{oma pääoma yhteensä}}$ x 100 %

Oman pääoman tuotto, % = $\frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen - verot}}{\text{oma pääoma keskimäärin}}$ x 100 %